

11. Odpoveď ministerky školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky M. Lubyovej na interpelácia poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Z. Zimenovej podanú 12. septembra 2017 vo veci analýzy výsledkov testovania žiakov (PISA 2015)

**MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Martina Lubyová
ministerka

SEKRETARIAT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 13-10-2017		
Číslo spisu: PREDS-672/2017		
Listy 3/-	Prílohy: -	
RZ	ZH	LU

Bratislava 11. októbra 2017
Číslo: 2017/13637:5-sekr.

Vážená pani poslankyňa,

na Vašu interpeláciu z 8. septembra 2017 vo veci Národnej správy PISA 2015 uvádzam nasledovné.

Národný ústav certifikovaných meraní (ďalej aj „NÚCEM“) vzdelávania zverejnil v septembri 2017 **Národnú správu PISA 2015**, ktorá je dostupná na http://www.nucem.sk/documents//27//NS_PISA_2015.pdf. Táto správa nadväzuje na prvé základné zverejnené výsledky slovenských 15-ročných žiakov v štúdiu OECD PISA 2015 v decembri 2016. Uvedená národná správa sa skladá z troch častí. **Prvá časť** národnej správy obsahuje informácie o štúdiu PISA všeobecne, **druhá časť** obsahuje porovnania výsledkov našich žiakov v medzinárodnom kontexte, ako aj trendy hodnotenia výsledkov našich žiakov vo všetkých doterajších cykloch štúdie PISA v doménach, do ktorých sa Slovenská republika zapája, t. j. čitateľská gramotnosť, matematická gramotnosť a prírodovedná gramotnosť. V národnej správe sú už doplnené aj trendy výsledkov za voliteľnú časť, do ktorej sa Slovensko zapája, a to je finančná gramotnosť. Pre úplnosť musím dodať, že oblasť tímové riešenie problémov nie je zahrnuté v národnej správe, keďže medzinárodné zverejnenie sa uskutočnilo 22. novembra 2017.

Tretia časť národnej správy je analytickou časťou a obsahuje hlbšie analýzy výkonov žiakov v rámci Slovenskej republiky, ako aj analýzy vplyvu rôznych faktorov na ich výkon. V tejto časti sú načrtnuté aj možné dôvody a východiská zisteného stavu výsledkov vzdelávania v Slovenskej republike. Práve táto tretia časť Národnej správy PISA 2015 a súvisiaca príloha správy zodpovedajú požiadavkám exministra Petra Plavčana na analytické výstupy NÚCEM-u v súvislosti so zverejnenými dátami OECD PISA 2015. Pre úplnosť mi dovoľte, aby som predstavila štruktúru spomínanej tretej časti a súvisiacej prílohy národnej správy, ktorá je už publikovaná.

3. Vybrané faktory ovplyvňujúce výkony žiakov

- 3.1. Socioekonomické zázemie a jeho vplyv na výkon žiakov
- 3.2. Postoje žiakov k prírodným vedám
- 3.3. Životná pohoda a prosperita žiakov v štúdiu PISA 2015
- 3.4. Prostredie školy z pohľadu riaditeľov
- 3.5. Analýza výsledkov štúdie PISA 2015 z pohľadu Slovenska

Tretia časť národnej správy je založená na spracovaní a sekundárnych analýzach dát z dotazníka pre žiaka a dotazníka pre riaditeľa školy. Najdôležitejšie zistenia v časti 3.5. národnej správy sú zdokumentované aj odkazom na *Prílohu 1 Analýza výsledkov*, ktorá uvedenú oblasť detailnejšie vysvetľuje a obsahuje zároveň metodiku výpočtu.

Samostatnú problematiku zisťovanej životnej pohody žiakov v štúdiu PISA 2015 NÚCEM spracoval do osobitnej správy s názvom *Životná pohoda a prosperita žiaka v štúdiu PISA 2015*, ktorá je dostupná na webovom sídle:

http://www.nucem.sk/documents//27//Pohoda_a_prosperita_%C5%BEiaka.pdf.

Národná správa PISA 2015 obsahuje okrem dvoch viac-menej deskriptívnych častí aj tretiu, a to analytickú časť, ktorá so súvisiacou prílohou detailnejšie spracúva, analyzuje a vyhodnocuje najdôležitejšie faktory, ktoré na základe dostupných dát ovplyvňujú výsledky nášho vzdelávacieho systému v porovnaní s inými krajinami.

V súvislosti s dostupnosťou dát OECD PISA, ich ďalším možným spracúvaním a sekundárnymi analýzami chcem ďalej na doplnenie uviesť, že riaditeľka NÚCEM v uplynulom období, po zverejnení databáz OECD s výsledkami PISA 2015, podpísala memorandá o spolupráci s viacerými výskumnými pracoviskami v rezorte školstva, a to so Sociologickým ústavom Slovenskej akadémie vied, ako aj s Ústavom výskumu sociálnej komunikácie Slovenskej akadémie vied, ďalej s Fakultou sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského a tiež s Inštitútom pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO). Všetky zainteresované strany sa dohodli na vzájomnej spolupráci pri výskume, spracúvaní a sekundárnych analýzach dát získaných z kognitívnych testov a dotazníkov v medzinárodných a aj národných meraniach na našich základných a stredných školách.

V predmetnej veci chcem tiež poukázať na fakt, že hoci sú sekundárne analýzy medzinárodných prieskumov dôležité, v prvom rade by sme nemali zabúdať pracovať predovšetkým s primárnymi zdrojmi. V prípade prieskumu PISA samotná OECD po zverejnení výsledkov testovania PISA prezentuje hĺbkové analýzy, v ktorých spája výsledky žiakov s odpoveďami v žiackom a školskom dotazníku. V rámci týchto publikácií je slovenský vzdelávací systém umiestnený do medzinárodného kontextu v rôznych oblastiach – rovnosti vo vzdelávaní (napr. vplyvu socioekonomického zázemia), atmosfére na hodinách, motivácií žiakov učiť sa, dochádzky, mimoškolských aktivitách, kvalite vyučovania, vybavenia školy atď. Prezentujú komplexný pohľad na životnú situáciu žiakov, aktuálnu situáciu na školách a situáciu v školskom systéme ako takom. Všetky údaje v týchto publikáciách sú verejné, ľahko dostupné a spracované analytikmi OECD aj za Slovenskú republiku. Na doplnenie informácií chcem podotknúť, že jednotkové údaje žiakov za všetky krajiny sú voľne dostupné na webovom sídle OECD <http://www.oecd.org/pisa/data>. Takže sú k dispozícii aj slovenskej akademickej obci na výskumné účely. Taktiež je potrebné zobrať do úvahy, že testovania PISA tiež nie sú jediným medzinárodne porovnateľným indikátorom vzdelanostnej úrovne slovenských študentov a ďalšie hĺbkové analýzy žiakov štvrtého ročníka základných škôl sú dostupné napríklad na webovom sídle:

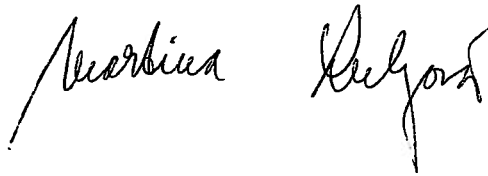
<https://timssandpirls.bc.edu/isc/publications.html> (PIRLS a TIMSS).

Dovoľujem si taktiež poukázať na skutočnosť, že primárnym cieľom testovania PISA je ohodnotiť 15-ročných žiakov v troch gramotnostiach takým spôsobom, aby boli výsledky medzinárodne porovnateľné. Úlohou týchto testovaní nie je priamo zisťovať príčiny zmien v skóre žiakov. Od tohto cieľa sa odvíja aj metodika testovania – a na túto limitáciu nevyhnutne narazí aj akákoľvek ďalšia sekundárna analýza výsledkov PISA. Na to, aby sme identifikovali kauzálne faktory, ktoré ovplyvňujú zmeny v gramotnostiach študentov, by bola potrebná iná vzorka a metodika testovania študentov na Slovensku.

Na záver si dovoľujem dať Vám do pozornosti aj dve publikácie z Inštitútu vzdelávacej politiky rezortu školstva z roku 2017, kde uskutočnili sekundárnu analýzu medzinárodných prieskumov. Prvá publikácia (<https://www.minedu.sk/data/att/11679.pdf>) porovnáva vybrané charakteristiky vzdelávacích systémov krajín OECD na základe údajov PISA 2015. Aj keď má tento komentár skôr deskriptívny charakter a jeho primárnym cieľom nie je identifikovať faktory, ktoré zapríčiňujú zhoršujúce sa výsledky slovenských žiakov v testovaniach PISA, nájdete tam mnoho aspektov slovenského školského systému, v ktorých za mnohými krajinami OECD zaostávame.

Druhá publikácia (<https://www.minedu.sk/data/att/11077.pdf>) sa zaoberá vplyvom technologických zmien na trh práce a vo veľkej miere spracováva údaje medzinárodného testovania PIAAC, ktoré meria zručnosti celej populácie zúčastnených krajín, nielen 15-ročných študentov.

S úctou

Na vedomie:

Andrej Danko, predseda Národnej rady Slovenskej republiky

Vážená pani

Zuzana Zimenová
poslankyňa
Národná rada Slovenskej republiky
B r a t i s l a v a